

Siunnersuummut nassuiaatit

Oqaaseqaatit nalinginnaasut

1. Aallaqqaasiut

Aalisarney pillugu inatsit atuuttoq 1. januar 2025-mi atuutilerpoq.

Partiit Naalakkersuisuutitaqartut akornanni naalakkersuisooqatigiinnissamik isumaqatigiissutaat, aalisarnermut siunnersuisooqatigiinnik pilersitsinissaq pillugu aalajangiinermik imaqarpoq. Tamanna tunuliaqutaralugu Aalisarnerup illersorneqarsinnaasumik ineriartortinneqarnissaanut siunnersuisooqatigiit pilersinneqarnissaat pillugu siunnersuut saqqummiunneqarpoq.

Pisoq iluatsillugu allannguutissat siunnersuutigineqarput, oqaaseqaatigiit aqqissuunnerattut iluseqarnerusunik.

2. Siunnersuummi immikkoortut pingaarnertit

2.1. Oqaaseqatigiit "aallarniutaasumik suliarinninneq"-rup isumaa

Aallarniutaasumik suliarinninnerup maanna isumaa naapertorlugu, qerititerineq isumaanut ilaavoq tamanna raajanut poorsuarnut poortorneqartartunut atatillugu unammillernartunik kinguneqarpoq, taakku kilisaatini qeritinneqartarmata nunamili aallarniutaasumik suliarineqartarlutik. Inatsimmi § 3, imm. 1, nr. 15-imi "Piareersaaneq Tunisassianik suliaqarneq"-rup isumaa allanngortinneqassasoq siunnersuutigineqarpoq, taamaalilluni pisanik qerititerineq tassunga ilaatinneqarunnaassalluni. Maanna isumaata ilusilersugaanera unammillernartortaqqarpoq, tassami raajat poorsuanut poortukkat pisanik suliareqqiinermik isumaqartinneqarmat.

Isumaa taanna § 3, imm. 1, nr. 23-mut atassuseraanni, tassani "pisanik tulaassisussaataaneq" allasimasoq pisanik suliarineqarsimanngitsunut tunngammat, raajat poorsuarnut poortukkat maleruagassat atuuttut malillugit suliareqqinneqartutut isigineqartussaapput. Inatsimmi inissisimasoq taanna allanngortinneqassaaq, siunnersuummik matuminnga akuersinermi.

2.2. Oqaasertaliussanik aqqissuinerminni allannguutit

Inatsimmi oqaasertaliunneqartut piusut, oqaaseqatigiinnik aqqissuinertertut ilusilinnik kukkunernik/naapertuutinnginnernik imaqarpoq, taakku iluarsineqarnissaat siunnersuutigineqarluni.

2.3. Aalisarnermi inuttut peqataaneq.

Manna tikillugu aalajangersagaq, akuersissummik piginnittoq 6 meter-imit naannerusumik umiatsiaaqqamik aalisartoq, aalisarnermi tunisinermilu peqataasarnissaanik aalajangersaasuusoq, atorunnaarpoq.

2.3. Aalisarnej pillugu siunnersuisoqatigiit aamma Aalisarnerup illersorneqarsinnaasumik ineriartortinnissaanut siunnersuisoqatigiit

Maanna Naalakkersuisuusut naalakkersuisooqatigiinnissamut isumaqatigiissutaanni aallassimavoq, sumulluunniit attuumassuteqanngitsumik aalisarnej pillugu siunnersuisoqatigiinnik pilersitsisoqassasoq, ”...aalisarnermut tunngassutilinni, *Aningaasaqarnikkut siunnersuisoqatigiit inuiaqatigiit aningaasaqarnerat pillugu siunnersuisarnerattuulli, Naalakkersuisunut siunnersuisartussaq*”.

Siunnersuut saqqummiunneqartoq aallaavigalugu siunnersuisoqatigiit taama ittut pilersinneqarnissaat siunnersuutigineqarpoq.

Sumulluunniit attuumassuteqanngitsumik siunnersuisoqatigiinnik pilersitsineq, aalisarnej pillugu siunnersuisoqatigiit pioreersut pillugit aalajangersakkap teknikkikkut iluarsiiqqineqalaarneranik kinguneqarpoq.

~~Siunnersuisoqatigiit aalisarnermut inatsit atuuttoq malillugu pilersinneqanngillat.~~ Maanna siunnersuutigineqartutut, siunnersuisoqatigiit immikkut ittumik ilisimasalinnik inuttaqartussaq pillugu aalajangersakkamik maanna inatsit atuuttoq imaqqanngilaq.

3. Pisortanut aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu kinguneqaatit

”Aalisarnerup illersorneqarsinnaasumik ineriartortinnissaanut siunnersuisoqatigiit” pilersinnerat, pisortanut aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu kinguneqaateqassasoq naatsorsuutigineqarpoq, ingerlatsinerumut akissarsianullu aningaasartuutit amerlissammata. Siunnersuisoqatigiit aningaasartuutissaasa siumut missingersornissaat periarfissaqanngilaq, tamatumanimi siunnersuisoqatigiit suliaasaat taakkulu qanoq amerlatiginerat apeqqaasussaassammat. Naatsorsuutigineqarporli aningaasartuutit ukiumut 1 – 2 mio. kr.-usassasut.

Aningaasartuutit siullertut pingaarnertullu allattoqarfiup ingerlanneqarneranit, ajunngitsorsianit aamma siulittaasup ilaasortanullu allat akissarsiaannit, ataatsimiinnerit ingerlanneqarnerinit saqqummiussisarneniillu pilersinneqartassasut naatsorsuutaavoq. Tamatuma saniatigut saqqummersinneqartut naqitertinneri, paasissutissiinnerit allat, angalanerit, ineqarnerit, ullormusiat, saqqummiussinerit nerisaqartitsinerillu ilaapput.

Allattoqarfiup atuunneranut nukissanik pisariaqartitsisoqassasoq naatsorsuutigineqarpoq, ukiumut sulisup $\frac{1}{4}$ - $\frac{3}{4}$ -iata nalinganik.

Siunnersuisoqatigiit sulinerat inatsimmik suliaqalernermik imaluunniit ataatsimut isigalugu aalisarnerup ingerlatsivigineqarneranut tunngatillugu pitsaanerujussuarmik tunngavilikkamik aalajangiinermik nassataqarpat, aalisakkanit qaleralinniillu inuiaqatigiinnut isertitat amerleriarnernannik pilersitsisoqarsinnaavoq.

4. Inuussutissarsiuteqartunut aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu kinguneqaatit

Umiatsiaararsorluni aalisarnermi inuttut peqataasussaaneq pillugu piumasaqaatip atorunnaarsinnerata, umiatsiaararsorluni aalisarnermi inuit ataasiakkaat suliffeqarfiutaannit peqataaffiusartumit allaanerusunik, suliffeqarfinnik ilutsimikkut allaanerusunik pilersitsisinnaaneq periarfississavaa. Tamanna suliffeqarfinnik ilutsimikkut allaanerusunik pilersitsinissamut periarfissiissaaq, matumani pisassiissutit ilaannik pigisallit akuersissutaatillillu umiatsiaararsorluni aalisarnermi namminneerlutik peqataasariaarummata.

Taamaalilluni umiatsiaararsorlutik aalisartut arlallit ataatsimut kattussinnaanerat inerteqputaajunnaassaaq aamma aalisartuq ataaseq allanik aalisartunik atorfinitsitsisinnaalissaaq imaluunniit - aalisarnermik ingerlatsisuunnigitsut inuit suliffeqarfiillu umiatsiaaqqanut (aamma pisassat ilaannut) aningaasalersuisinnaanermut periarfissaqalissapput, sinnerlutillu aalisarsinnaasunik aalisartunik atorfinitsitsisinnaalissallutik. Tamatuma ullumikkut umiatsiaaqqamut aalisarnermilu atortunut aningaasalersuutissanik pilersitsisinnaannigitsut inuit, akuersissummik piginnittumit umiatsiaaqqamik aalisarnermilu atortunik atugassiisuusumit, atorfinitsinneqarlutik aalisartunngorsinnaalernissaat kingunerisinnaavaa. Tunngaviusumik isigalugu suliffeqarfiit angisuut umiatsiaaqqanik atortussanillu pissarsisinnaalerlutillu aalisartunik, namminneerlutik aningaasalersuisinnaanermut periarfissaqanngitsunik, suliffeqarfiup akuersissutaa atorlugu aalisartussanik atorfinitsitsisinnaalissapput taamaalilluni aalisakkanik suliarineqartussanik pilersuineq qulakkeersinnaallugu. Aalisartunut nutaanut tamanna aalisarnermut ilaalersinnaanermik periarfissiissaaq, naak namminneerlutik umiatsiaaqqamut aalisarnermilu atortunik pisinissamut aningaasaateqanngikkaluarlutik imaluunniit taarsigassarsisinnaanngikkaluarlutik. Taamaalilluni umiatsiaararsorluni aalisarnermut aningaasalersuinerulernissaaq allannguinerup nassatarisinnaavaa taamatuttaaq umiatsiaararsorluni aalisarnerup pisaqamaffiunerulernissaa piginnaasaqarfigineqalernerulernissaalu periarfississinnaassallugit. Piginnaasaqassuseq taamaattoq maleruagassiorfigineqartarpoq, akuersissummik tunniussineq, pisassiissutinik aalajangersaaneq aamma PNNP-mik aqqissuussineq isumalluutiginagit.

Ataatsimut isigalugu allannguut taamaalilluni aalisartunut, suliffeqarfinnut pisisartunullu aningaasaateqarluartunut kiisalu aalisartunut nammineerlutik umiatsiaaqqamik pisinissaminnut unammilligassaqsinnaasunut pitsaasumik aningaasaqarnikkut kinguneqaateqarsinnaavoq.

5. Avatangiisinut, pinngortitamut inuillu peqqissuunissaannut kinguneqaatit

Siunnersuut toqqaannanngitsumik Kalaallit Nunaanni pinngortitamut avatangiisinullu sunnuteqarsinnaassasoq naatsorsuutigineqarpoq, tassa siunnersuisoqatigiit immikkut ittumik ilisimasalinnik pilersitsineq, aalisarnerup illersorneqarsinnaasumik aqutsivigineqarnerani suliatigut tunngavigineqartumik nukittorsaasinnaammat. Siunnersuisutut ingerlatsiffik uumasooqassutsimut aalisarnermilu aningaasarsiornermut isiginiartoq, aalisagaqatigiiaanik aamma imaani uumasooqatigiiaat ataqatigiinnerannik illersuinissaaq pillugu aalajangiinernik

tapersuisinnaasoq, aningaasaqarnikkut isumaliutersuutit ilanngullugit suliaqartoq. Sunniut siunnersuisoqatigigit inaarutaasumik innersuussutaannik kiisalu taakkuninnga Naalakkersuisut suliarinninnerannit isumalluuteqassaaq.

Siunnersuut tamatuma saniatigut innuttaasunut annertuunik sunniuteqassasoq naatsorsuutigineqanngilaq. Aalisarnej pillugu aqutsinerup ilisimasallu pitsaannerusut, inuussutissaqarnermik qularnaarinninniarneq aningaasarsiornerlu tapersiiffigisinnaavaat, siunissami ungasinnerusumi innuttaasut peqqissusiannut sunniuteqarsinnaasut. Taamaattoq sunniut siunnersuisoqatigiit piviusumik qanoq atorneqarnerannit aallaaveqarlunilu isumalluuteqarsinnaavoq, matumani taakku siunnersuinerisa siunissami ungasinnerusumi avatangiisillu eqqarsaatigalugit piviusumik nunap pisuussutaanik nungusaataangitsumik atuinermik nukittorsaanissaa ilanngullugu.

6. Inuit pisinnaatitaaffiit innuttaasunullu kinguneqaatit

Siunnersuut innuttaasunut kinguneqaateqassanngilaq kisianni aalisarnej taassumalu aningaasaqarnikkut sunniutaat kinguneqaataallu pillugit innuttaasut ilisimasaasa amerlinissaat naatsorsuutigineqarpoq. Tamatumani umiatsiaararsorlutik aalisartut inuussutissarsuutiminnik ineriartortitsinissaat siunnersuuttip ajornannginnerulersissavaa.

Inuit pisinnaatitaaffii aamma nunanut tamalaanut pisussaaffiit eqqarsaatigalugit, siunnersuut Tunngaviusumik inatsimmut aamma Europami inuit pisinnaatitaaffii pillugit isumaqatigiissummut (EMRK) tamakkiisuusumik eqquutsitsisutut nalilerneqarpoq. Naalagaaffiit Peqatigiit isumaqatigiissutaannut imaluunniit Nunat Tamalaat Sulisartunut Kattuffissuata isumaqatigiissutaa nr. 169-inut nassuiaaqqinnissaq pisariaqanngitsutut nalilerneqarpoq, tassami nunap inoqqaavisa pisinnaatitaaffii imaluunniit inuiaqatigiit pisinnaatitaaffii allat siunnersuummit kalluarneqanngimmata.

Siunnersuut toqqaannartumik pingaarutilinnik allanik kinguneqaateqassasoq naatsorsuutigineqanngilaq.

7. Nunanut allanut attaveqartarnermi nunallu immikkoortuini politikkinut kinguneqaatit kiisalu kinguneqaatit allat

Siunnersuut nunanut allanut attaveqarfiusunut, nunap immikkoortuini politikkinut kinguneqaateqassasoq imaluunniit kinguneqaatinik amerlanerusunik allannik peqassasoq naatsorsuutigineqanngilaq.

8. Tusarniaaneq

Siunnersuummi aalajangersakkanut ataasiakkaanut nassuiaatit**§ 1-imut****Nr. 1-imut**

§ 24 malillugu Kalaallit Nunaata kitaani raajarniarluni aalisarnermik ingerlatsisoq, ikinnerpaamik pisarineqarsimasut 30 %-iinik tulaassisussaavoq, tassa imaappoq pisassanit pisarineqartunit piviusunit 30 %-it. Kilisaatit anginerit raajanik sikulersukkanik tulaassisinnaanngillat aamma pisarineqartut qerisuutillugit aalisakkerivinnut tulaanneqartut, umiarsuarmi suliareqqinneqarsimanngitsutut isigineqassapput taamaalilluni taakku tulaanneqarnissaat pillugu piumasaqaat eqquutsinneqassammat.

Tamanna tunngavigalugu § 3, imm. 1, nr. 15-imiittoq "Piareersaaneq Tunisassianik suliaqarneq"-rup isumaa allanngortinneqassasoq siunnersuutigineqarpoq, taamaalilluni aamma qerititerineq ilaajunnaassalluni.

Nr. 2-imut

§ 3, imm. 1, nr. 27-p isumaa siunnersuutigineqarpoq allanngortinneqassasoq, taamaalilluni nakkutilliinermut oqartussaasup taaguutaa eqqortunngortinneqassalluni, taamaalilluni isumaa eqqortumik oqaatsimik atuisunngortinneqassalluni.

Siunnersuut imarisaanik allannguinerimik kinguneqanngilaq.

Nr. 3-imut

Piffissami aalisarnek pillugu inatsimmik akuersiffimmi, Kalaallit Nunaanni aalisarnermik nakkutilliisutut oqartussaasoq taaneqarnikuuvoq, "Kalaallit Nunaanni Aalisarsinnaanermut Akuersissutinik Nakkutilliisoqarfik". Taaguutaali allanngortinneqarnikuuvoq imaalillugu "Kalaallit Nunaanni Aalisarnermut Piniarnermullu Nakkutilliisoqarfik", tamannalu maannakkut inatsimmi allassimavoq.

Nr. 4-imut

§ 10, imm. 1-mi oqaaseqatigiit aappaat atorunnaassasoq siunnersuutigineqarpoq.

Inatsisip atuutilersinneqarnerani umiatsiaaqqat nalunaarsorneqarsimasut taamaallaat ikittuaraannaanerannit tamanna aalajangersakkami atuuttumi peqqutaatinneqarpoq. Taamaammat akuersissutit piviusumik tunniunneqarsimasut aallaavigalugit aalisarnerup ingerlanneqarnera qulakkeerumallugu, nakkutilliinissamut tunngaviit pisariaqartinneqarsimapput. Angallat nalunaarsugaanngimmat, ingerlatsisoq kinaassusersineqartariaqartarpoq pisanik tunisisoq inuk aqqutigalugu.

Piffissami aalisarnej pillugu inatsisip allannguutissaatut siunnersuummik saqqummiunneqartumik atuutilersitsinermi inuussutissarsiutigalugu aalisarnermi angallatit tamarmik, umiatsiaaqqat ilanngullugit, aalisaqataasartut nalunaarsorneqarsimassapput, aamma akuersissummik piginnittup aalisarnermi nammineerluni peqataanera apeqqutaatinagu, angallat pineqartoq tunisinermi taamaalillunilu aalisarnermi atorneqartutut nalunaarsorneqassaaq.

Tamatuma saniatigut umiatsiaararsorlutik aalisartut siunissami pisanik tunisinermi namminneerlutik inuttut peqataasarunnaarnissaat allannguutip periarfissippaa. Allannguutip taamaalilluni akuersissummik piginnittup atorfeqartitai, I/S-iutaa aamma/imaluunniit suliffeqarfiutaa akuersissummik piginnittoq sinnerlugu tunisisinnaanerit periarfissaqalersippaa.

Nr. 5-imut

Kalaallit Nunaata kitaani raajarniarluni aalisarnermi ingerlatsivinnut pisortanik pigineqartunut pisassat amerlanerpaaffissaannik ikilisisinnaanerup, § 32, imm. 7-imiittutuut, atuutilersitsinissamut Naalakkersuisunut periarfissiissutigineqartup, inuiaqatigiinnut Kalaallinut kinguneqaateqarujussuarsinnaavog minnerunngitsumik inuiaqatigiit aningaasarsiorterannut. Tamanna tunngavigalugu § 32, imm. 8 aqqutigalugu tamanna pillugu aalajangiineq immikkuullarissumik Inatsisartunut nalunaarutigineqassasoq piumasaqaatinngortinneqarpoq.

Nr. 6-imut

§ 33, imm. 1 Tunumi avataasiorluni qalerallinniarluni aalisarnermut piffissamik pisassiissutinik piginniffiusumik allassimasumik imaqaanngilaq. Tamanna kukkunerummat aqqinneqarnissaa siunnersuutigineqarpoq. Aalisarnerit allat assigalugit piffissaq ukiut quliussapput.

Aaqqiinerup kingunerisaanik, nr. 4 nr. 5-inngussaaq aamma nr. 5 nr. 6-inngussalluni.

Nr. 7-imut

APartiit naalakkersuisooqatigiit akornanni naalakkersuisooqatigiinnissamut isumaqatigiissutaanni allassimavoq, "Ataatsimoorfigaarput Kalaallit Nunaat toqqissisimanartoq kiffaanngissusilik ineriartortorlu", aalisarnej pillugu siunnersuisooqatigiinnik sumulluunniit atuumassuteqaanngitsumik pilersitsisoqassasoq, aalisarnermut tunngasuni Naalakkersuisunut siunnersuisartussaq, ullumikkut Aningaasaqarnermut Siunnersuisooqatigiit siunnersisarnerattut ilusilimmik.

Siunnersuisoqatigiinnik taama ittunik pilersitsinissaq siunnersuutigineqarpoq aamma maanna aalisarneq pillugu siunnersuisoqatigiit atuuffimminnik ingerlatsiinnassasut siunnersuutigineqarluni.

Tamatuma malitsigisaanik, kapitali 13-ip qulequtaa allanngortinneqassasoq siunnersuutigineqarpoq, taamaalilluni siunnersuisoqatigiit marluusut ilanngunneqassallutik.

Nr. 8-imut

Maannakkut aalisarneq pillugu siunnersuisoqatigiit (*”Aalisarneq pillugu siunnersuisoqatigiit”*) siunnersuut malillugu atuuffimminnik ingerlatsiinnassapput, § 54-imilu aalajangersakkat ilusilersornerannik allannguinerit, oqaaseqatigiit aqqissuunneqarnerattut iluseqarnerupput.

Imm. 1-mut.

Siunnersuisoqatigiit katitigaanerat pillugu piumasaqaatit naapertorlugit Aalisarneq pillugu Siunnersuisoqatigiinnik Naalakkersuisut pilersitsipput, tak. imm. 5.

Imm. 2-mut.

Naalakkersuisut Aalisarneq pillugu siunnersuisoqatigiinnut ilisimatitsisarnerisa aamma siunnersuisoqatigiit Naalakkersuisunut oqaaseqaataasa akornanni sunneeqatigiittarnissaq inatsisip tunngavissaatippaa. Siunnersuutigineqarpoq siunissami Naalakkersuisut – inatsimmi atuuttumi pisarsimasutuut – oqaaseqaateqartoqarnissaa pillugu qinnuiginnittarnissaat pisariaqarunnaassasoq, kisianni taama iliornissaq Naalakkersuisut toqqarsinnaagaat. Suliani nalinginnaasuni taamaallaat Aalisarneq pillugu Siunnersuisoqatigiit tusarniarneqarsinnaapput, taamaalillutillu sulianik suliarinninnerni aalajangersimasuni peqataasinnaanatik. Malittarisassanik attuumassuteqartunik tamanik Naalakkersuisut piareersaanerinit atatillugu Siunnersuisoqatigiit ilanngutitinneqassapput, soorlu aamma nalunaarummik kinguneqanngitsunik suliniutinut nalinginnaasunut atatillugu siunnersuisoqatigiit aamma tusarniarneqartassasut. Imm. 2-mi sammisat piumasaqaataasut allattorsimaffiat tamakkiisuvoq, kisianni Naalakkersuisut Siunnersuisoqatigiit sammisat allat pillugit oqaaseqaqqusinnaavaat.

Assersuutigalugu sammisat siunnersuisoqatigiinni suliarineqarsinnaasut tassaapput

- Pisassiissutit tamarmiusut,
- nunani tamalaani isumaqatigiissutit,
- Kalaallit Nunaata oqartussaaffiata avataani aalisarneq,
- aalisarnerup nalinginnaasumik malittarisassatigut aqunneqarnera,
- angallatinut nutaanut/allanngortinneqartunut periarfissat pillugit malittarisassat,
- utertitsisussaataaneq,
- pisassiissutinit pigisanik oqartussat tunisinerat,
- aalisarnermut piumasaqaatitut tunitsiviit pillugit piumasaqaatit, aamma
- piujuartitsinissaq siunertaralugu teknikikkut iliuusissat

Imm. 2, nr. 1-mut

Inuussutissarsiutigalugu aalisarnerup ingerlanneqarneranut killilersuiffigineqarneranullu malittarisassiornissamik pilersaarusiornermut suliaqarnermullu atatillugu Aalisarneq pillugu Siunnersuisoqatigiit oqaaseqaateqaqqullugit Naalakkersuisut qinnuigisinnaavaat.

Imm. 2, nr. 2-mut

Aalisarnermi aalajangersimasumi pisat annertussusaannik aalajangersaanermi Aalisarneq pillugu Siunnersuisoqatigiit oqaaseqaateqaqqullugit Naalakkersuisut qinnuigisinnaavaat. Aammattaaq pisassiissutit, aalisarnermi atortunik atuineq, umiarsuarnik tunitsiviliineq kiisalu aalisakkanik aalisakkanillu tunisassianik tuniniaaneq pillugu apeqqutit pillugit siunnersuisoqatigiit oqaaseqaateqarnissaannik Naalakkersuisut noqqaasinnaapput. Tassani immikkut tuniniaasarnermut suliniutissat nutaat pineqarput.

Imm. 2, nr. 3-mut

Kalaallit Nunaanni aalisarnermi piujuartitsinermik siuarsaasunik suliniutinut tunngasunik Aalisarneq pillugu Siunnersuisoqatigiit oqaaseqaateqaqqullugit Naalakkersuisut qinnuigisinnaavaat. Tamanna tassaasinnaavoq suliniutit aalajangersimasut pillugit siunnersuisoqatigiit tusarniarnissaat, soorlu aamma piujuartitsinermik siuarsaanermi suliniutit nutaat pillugit siunnersuisoqatigiinniit siunnersuutitik pissarsiniartoqarsinnaasoq.

Imm. 3-mut.

Aalisarneq pillugu siunnersuisoqatigiit periarfissaat, apeqquteqaatinut Naalakkersuisuneersunut qisuariarnissamut killiligaanngillat. Siunnersuisoqatigiit namminneerlutik ullormut oqaluuserisassanut qulequttamik ilanngussisinnaapput, tamannalu pillugu oqaaseqaammik saqqummiussisinnaallutik.

Imm. 4-mut.

Apeqqutini kinguartinneqarsinnaanngitsuni siunnersuisoqatigiit ataatsimoorlutik isummersinnaannginneranni Aalisarneq pillugu Siunnersuisoqatigiit allakkatigut Naalakkersuisunit tusarniarneqarsinnaapput.

Imm. 5-mut.

Kalaallit Nunaanni aalisarnermi kattuffiit attuumassutillit katitigaanerat allanngorartuarmat kattuffiit peqataasut ataasiakkaarlugit inatsimmi taakkartorneqarsinnaanngillat, taamaattumik soqutigisaqatigiit ingerlatseqatigiiffiussasut attuumassuteqassasullu taamaallaat oqaatigineqarpoq. Tassani aamma kattuffiit inuiaqatigiinni, najukkamiunersoq, nunap immikkoortuaniunersoq nunaluunniit tamakkerlugu pingaaruteqarnissaat pineqarpoq. Naalakkersuisut kattuffiit qassit sorliillu siunnersuisoqatigiinni ilaasortaassanersut isummerfigisariaqartassavaat.

Siunnersuisoqatigiit katitigaanerat Naalakkersuisunut siunnersuisartutut siunnersuisoqatigiit sulinerannut naapertuutissaaq. Siunnersuisoqatigiit taamaallutik kattuffinnit soqutigisaqatigiinneersuussapput, aamma Aalisarnermut Piniarnermullu Naalakkersuisoqarfik,

Pinngortitaleriffik imaluunniit Kalaallit Nunaanni Aalisarsinnaanermut Akuersissutinik Nakkutilliisoqarfik siunnersuisoqatigiinni ilaasortaasussaananik. Naalakkersuisoqarfik taamaallaat allattoqarnikkut ikiuutissaaq, tak. imm. 6, aalisarnermillu nakkutilliisoqarfik aamma pinngortitaleriffik siunnersuisoqatigiinni aggersitatut akuttunngitsumik peqataasarnissaat naatsorsuutigineqarluni.

Naalakkersuisut siunnersuisoqatigiinnik pilersitsinermut atatillugu piumasaqaatigisinnaavaat, ilaasortat atuuffimminut piumasaqaatigineqartutuut nipangiusimasussaataitanermut uppersaanermut atsiussasut. Sulineriut atatillugu nipangiussisussaataitanermik unioqutitsineq, Kalaallit Nunaanni pinerluttulerinermut inatsimmi § 50 naapertorlugu pineqaatissiissutigineqartarpoq. Tamatuma kingunerisaanik, suliap ilusaa malillugu isertuussinissaaq piumasarineqarpat imaluunniit Naalakkersuisunit aalajangersarneqarsimappat, nipangiusimasussaataitaneq pillugu sulianik suliarinnittarnermi inatsimmi aalajangersakkat naapertorlugit, atuuffini naapertorlugu ilisimalikkani pissutsit mianeralugit siunnersuisoqatigiinni ilaasortap nipangiussisimasussaataitanini eqqumaffigissavaa. Kiffartuussinermi tunuarnikkut nipangiussisussaataitaneq atorunnaarsinneqarneq ajorpoq.

Imm. 6-mut.

Aalisarnermut Siunnersuisoqatigiit inatsimmi matumani aalajangersakkani tunngaviliussat iluanni suleriaaseq aqutugalugu suleriaasissamik aalajangersaanissartik namminneq toqqarsinnaavaat. Tassunga atatillugu siulittaasumik toqqaanissamut, pisariaqarsimappallu allatut inuttalersuinissamut malittarisassat aamma aalajangersaaffigineqassapput. Siulittaasussamik qinersisoqarnerani assersuutigalugu pineqartup sivisuumik inuussutissarsiornikkut misilittagai, siusinnerusukku Aalisarnermut Siunnersuisoqatigiinni ilaasortaasimanera imaluunniit aalisarnermut inatsisinik taakkualu aqutsiffiginerannik immikkut ilisimasaqarnissaa immikkut pingaartinneqassapput. Siunnersuisoqatigiilli aamma aalajangiisinnapput - inatsisip pilersinneqarnera sioqqullugu soorlu taamaassimasoq - siulittaasoqarfiup taarsaannikkut ingerlanneqarsinnaasoq.

Imm. 7-mut.

Aalisarnermut Siunnersuisoqatigiinnut tunngatillugu allattoqarfiup isumaginissaa Naalakkersuisoqarfiup suliassarissavaa. Siunnersuisoqatigiit annertunertigut isummernissamut tunngavissianik suliniutissanillu Naalakkersuisuneersunik suliaqartassaaq, taakkunungalugu tunngatillugu atorfilittat ilassinninnermik suliaqartarnissaat tulluartsuussaaq.

Naalakkersuisut siunnersuisoqatigiit ataatsimiinnerannut atatillugu aningaasartuutit akilertassavaat, tassanmi aningaasartuutit attuumassutillit naleqquttullu pineqarnissaat naatsorsuutaasussaammat.

Nr. 9-imut

Tamanut tunngatillugu

”Átaatsimoorfigaarput Kalaallit Nunaat toqqissisimanartoq kiffaanngissusilik siuariartortorlu” 2025-mi Naalakkersuisut pilersinneqarnerannut atatillugu isumaqatigiissutigineqartoq naalakkersuisooqatigiinnissamut isumaqatigiissut tunngavigalugu siunnersuutigineqarpoq, aalisarneq pillugu siunnersuisoqatigiinnik pilersitsisoqassasoq, sulianut immikkut ittumik ilisimasanik ilaqartumik politikikkut aalajangiiniarnermik suliaqarnermut tapersiisarnermik suliaqartartussaq. Siunnersuisoqatigiit “Aalisarnerup illersorneqarnissaasumik ineriartortinnissaanut siunnersuisoqatigiit”-nik taaguuteqassasut siunnersuutigineqarpoq. Tamanna tunuliaqutaralugu aalajangersagaq nutaaq § 54 a-tut ilanngunneqassasoq siunnersuutigineqarpoq.

Imm. 1-imut

Siunnersuisoqatigiinnik pilersitsinissaq pillugu kissaateqarnermut tunuliaqutaasooq tasaanikuuvooq, *Aningaasaqarnermut Siunnersuisooqatigiit* assigalugit sumulluunniit attuumassuteqanngitsumik siunnersuisartutut suleqatigiiffimmik pilersitsinissaq, aalisarnermik suliaasaqarfimmi aalajangiiniarnermi pivusorsioortumik sulianullu attuumassutilimmik tunngavissanik pilersitsinissamut isummersueqataasinnaasumik. Aalisarnermut politikkip ineriartorneranik illersorneqarsinnaanerannillu nalilersuineq siunnersuisoqatigiit pingaarnertut suliaasarissavaat, taamaallunilu aalisarnermut inatsimmi § 1-mi paragraf-ip anguniagaanik aalisarnermut politikki eqquutsitsinersoq pillugu misissueqqissaartassalluni, tuliiuttutut oqaasertaligaasumik:

" 1. Kalaallit Nunaanni aalisakkat pisuussutit inuiaqatigiit Kalaallit ataatsimut pigaat. Inatsisartut inatsisaata matuma siunertaraa, inuiaqatigiit siunissami aalisarnermit sapinngisamik annertunerpaamik aningaasaqarnikkut iluanaaruteqarnissaannik qulakkeerinninissaq, tamatuma peqatigisaanik aalisarnermik inuussutissarsioortunut piumasaqaatit atugassarititaasut ataqatigiissut aalaakkaasullu pilersitsinissaq"

Aalisarnerup aningaasarsiornermi qitiusumik ingerlatsiffia pilersinneqassagalarpat, tassanga siunnersuisoqatigiit suleqateqarnissaat pissusissamisuusaaq.

Imm. 2

Aalisarnerup illersorneqarsinnaasumik ineriartortinneqarnissaanut siunnersuisoqatigiinnut allattoqarfittut atuuffik, naalakkersuisoqarfimmit aalisarnermut oqartussaasutut akisussaasuusumit isumagineqartassaaq, ataatsimiinnernullu atatillugu aamma siulittaasoqarfimmut aningaasartuutit Naalakkersuisunit akilernerqartassallutik.

Imm. 3-mut

Siunnersuisoqatigiit atuuffigisassannut ersarinnerusumik suleriaatsimik Naalakkersuisut aalajangersaassappata pissusissamisuusaaq Aalajangersakkami imm. 4 periarfissamut tassunga tunngavissiivoq.

Imm. 4-mut

Aalajangersakkap imm. 2-ata, siunnersuisooqatigiit atuuffiat, katitigaanerat il.il. pillugit ersarinnerusumik maleruagassanik saqqummiussinissamut Naalakkersuisut piginnaatitsissummik tunivai.

Siunnersuisooqatigiit Naalakkersuisunut aamma aalisarnermi, aalisakkanik kiisalu aalisakkanik tunisassianik suliareqqiisarnermi tuniniaasarnermilu tunngaviusumik soqutigisaqaqatigiinneersunut attuumassuteqassanngillat.

Siunnersuisooqatigiit pingaartumik aalisarnermi aningaasarsiorneq ilisimasaqarfigissavaat kiisalu aalisarnermi nalitusaaffinnut aalisakkanillu tuniniaasarnernut paasisimasaqassallutik. Tamatuma ilutigisaanik suliaasaqarfimmi pisut ineriartorfiusut pillugit siunnersuisooqatigit siunnersuisassapput, aalisarnermik ingerlataqarfimmut sunniuteqartutut sunniuteqalersinnaasutullu isigineqartunut, matumani ingerlatsineq, nalitusaanermi ineriartorneq, tunisassiorneq, akit il.il. ilanngullugit.

Aalisarnermut Siunnersuisooqatigiit immikkut ilisimasalinnik attuumassuteqanngitsunik, nalitusaasarnermik tamanik ilisimasalinnik inuttaqassapput." Aalisartut kattuffii eqimattat ilaasortassamik ataatsimik ilaasortassanilluunniit arlalinnik innersuussisut katiterneranni, pissusissamisuussaaq aalisartut kattuffii Aalisarneq pillugu siunnersuisooqatigiinni sinniisuusut aallaavigineqarnissaat. Kisiannili ilaasortat taakku, siunnersuisooqatigiit siulittaasoqarfianni ilaasinnaanngillat.

Naalakkersuisut siunnersuisooqatigiinnik pilersitsinermut atatillugu piumasaqaatigisinnaavaat, ilaasortat atuuffimminut piumasaqaatigineqartutuut nipangiusimasussaataitanermut uppersaanermut atsiussasut. Sulinermut atatillugu nipangiussisussaataitanermik unioqquitsineq, Kalaallit Nunaanni pinerluttulerinermut inatsimmi § 50 naapertorlugu pineqaatissiissutigineqartarpoq. Tamatuma kingunerisaanik, suliap ilusaa malillugu isertuussinissaq piumasarineqarpat imaluunniit Naalaakkersuisunit aalajangersarneqarsimappat, nipangiusimasussaataitaneq pillugu sulianik suliarinnittarnermi inatsimmi aalajangersakkat naapertorlugit, atuuffini naapertorlugu ilisimalikkani pissutsit inunnut, inussutissarsiutinut imaluunniit namminermut inummut tunngasut mianeralugit siunnersuisooqatigiinni ilaasortap nipangiussisimasussaataitanini eqqumaffigisussaavaa. Kiffartuussinermi tunuarnikkut nipangiussisussaataitaneq atorunnaarsinneqarneq ajorpoq.

Siunnersuisooqatigiit siulittaasoqarfiat, akuttunngitsumik nalunaarusiamik saqqummiussisassasooq naatsorsuutigineqarpoq. Soorlu Aningaasaqarnermut Siunnersuisooqatigiinnut tunngatillugu pisartutuut, nalunaarusiamut taassumalu imarisaanut siulittaasoqarfik akisussaasassaaq taamaalillunilu siunnersuisooqatigiit akuttunngitsumik ataatsimiittarnissaat pissusissamisuussalluni – ukiup affaa qaangiukkaangat ikinnerpaamik ataasiarluni.

§ 2-*imut*

Inatsit ulloq 1. januar 2027 atuutilissasoq siunnersuutigineqarpoq.

Ilanngussaq 1

Siunnersuut inatsimmut atuuttumut sanilliullugu	
<i>Oqaasertaliunneqartut atuuttut</i>	<i>Siunnersuutigineqartoq</i>
	§ 1 Aalisarnej pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 29, 23. maj 2024-meersumi tulliuttut allanngortinneqarput:
15) "Piareersaaneq": pisanik suliarinninneq tamaat, saliineq, niaquiaaneq sikulersuinerlu ilanngunnagit.	1. § 3, nr. 15 ima oqaasertaqassaaq: " 15) "Aallarniutaasumik suliarinninneq": pisanik suliarinninnerit tamakkerlugit, saliineq, niaquiaaneq, sikulersuineq qerititerinerlu minillugit.
27) "Nakkutilliinermut oqartussaq": Kalaallit Nunaanni Aalisarsinnaanermut Akuersissutinik Nakkutilliisoqarfiup aamma sakkutuut imarsiortut aalisarnermik nakkutilliisui imaluunniit § 5 imm. 2 naapertorlugu oqartussaq Naalakkersuisunit toqqarneqartoq.	2. § 3, nr. 27 ima oqaasertaqassaaq: 27) "Nakkutilliinermi oqartussaq": Kalaallit Nunaanni Aalisarnermut Piniarnermullu Nakkutilliisoqarfik aamma Illersornissaqarfiup aalisarnermut nakkutilliisoqarfia kiisalu § 5, imm. 2 naapertorlugu oqartussaasutut toqqarneqarsimasut."
§ 5. Inatsimmi matumani aalajangersakkat ingerlatsisut eqqortissagaat Kalaallit Nunaanni Aalisarsinnaanermut Akuersissutinik Nakkutilliisoqarfiup nakkutigai misissugaralugillu, tak. kapitali 14. <i>Imm. 2.</i> Kalaallit Nunaanni Aalisarsinnaanermut Akuersissutinik Nakkutilliisoqarfirmik aamma Sakkatuut Aalisarnermik Alapernaarsuisuinik allaanerusunik Naalakkersuisut allamik nakkutilliinermut oqartussaasussamik toqqaasinnaapput.	3. § 5, imm. 1 aamma 2 imatut oqaasertalerneqassapput: " § 5. Inatsimmi matumani aalajangersakkat ingerlatsisut eqquutsinneraat Kalaallit Nunaanni Aalisarsinnaanermut Akuersissutinik Nakkutilliisoqarfiup nakkutilliivigalugillu misissortarpaat, kapitali 14 naapertorlugu. <i>Imm. 2.</i> Kalaallit Nunaanni Aalisarnermut Piniarnermullu Nakkutilliisoqarfiunngitsumik aamma Illersornissaqarfiup aalisarnermik nakkutilliisoqarfiaannngitsumik kisiannili allamik nakkutilliinermut

	oqartussaasussamik Naalakkersuisut toqqaasinnaapput.
§ 10. Akuersissut ingerlatsisumut aalajangersimasumut angallammik aalajangersimasumik pigisalimmut atulersinneqassaaq, tak. § 9. Akuersissummik kisimi piginnittoq aalisariummik aalisarsinnaatitaavoq. Meterinik arfinilinnik naannerusumik akuersissuteqarluni aalisartoq, akuersissutini nammineerluni pigalugu aalisassaaq.	4. § 10, imm. 1, oqaasertalerneqassaaq imatut: "§ 9 naapertorlugu ingerlatsisumut aalajangersimasumut, angallammik aalajangersimasumut ingerlatsisumit pigineqartumut, akuersissut tunniunneqassaaq. Akuersissummik piginnittoq kisimi angallat atorlugu aalisarnermik ingerlatsinissamut pisinnaatitaavoq."
<i>Imm 8.</i> Aalajangiinerit oqaaseqatigiit siulliit kingorna aalajangiussaq pillugu Naalakkersuisut Inatsisartunut immikkut ilisimatitsissuteqassapput.	5. § 32, imm. 8, oqaasertalerneqassaaq imatut: " Imm. 8. Aalajangiinerit imm. 7, oq. siulleq malillugu aalajangiunneqartut pillugit immikkut ittumik Inatsisartut Naalakkersuisunit ilisimatinneqassapput."
4) Kalaallit Nunaata kitaani sinerissap qanittuani qaleralinniarluni aalisarnek: Ukiut qulit.	6. § 33, imm. 1-imi nr. 3-p kingorna normu nutaaq ilanngunneqassaaq: " 4) Tunumi avataasiorluni qaleralinniarluni aalisarnek: Ukiut qulit." Nr. 4 aamma 5 tamatuma kingorna nr. 5-inngorlutillu nr. 6-inngorput.
	7. Kapitali 13-mut qulequtaq ima allanneqassaaq: "Kapitali 13 <i>"Aalisarnek pillugu siunnersuisoqatigiit aamma Aalisarnerup illersorneqarsinnaasumik ineriartortinnissaanut siunnersuisoqatigiit"</i>
§ 54. Naalakkersuisut aalisarnek pillugu siunnersuisoqatigiit pilersissavaat, taakku suliassaraat Naalakkersuisunut oqaaseqaateqarnissaq.	8. § 54 imatut oqaasertalerneqassaaq: " § 54. Naalakkersuisut aalisarnek pillugu siunnersuisoqatigiinnik pilersitsissapput (<i>"Aalisarnek pillugu siunnersuisoqatigiit"</i>).

<i>Imm. 2.</i> Naalakkersuisut aalisarneq pillugu siunnersuisoqatigiit qinnuigisinnaavaat uku pillugit oqaaseqaateqarnissamut: 1) inuussutissarsiutigalugu aalisarnermik ingerlatsinissaq maleruagassiornissarlu pillugit pilersaarusiorneq maleruagassanillu suliaqarneq, 2) pisat amerlassusissaannik, pisassiissutininik, aalisarnermi atortunik atuineramik, umiarsuarnik tunitsivilinernik aalajangersaanerit kiisalu pisanik kaaviiartitsineq aamma 3) aalisarnerup illersorneqarsinnaasumik inuussutissarsiutitut ineriartortinnissaanik siuarsaasinnaasut suliniutit. <i>Imm. 3.</i> Naalakkersuisut suliat kinguartinneqarsinnaanngitsut pillugit aalisarneq pillugu siunnersuisoqatigiinni ilaasortat tamakkerlugit allakkatigut tusarniaaffigisassavaat. <i>Imm. 4.</i> Aalisarnermi soqutigisaqaqatigiit kattuffii attuumassutillit ilaasortanngortinneqarsinnaapput. Naalakkersuisut ilaasortaanermut piumasaqaatinik aamma siunnersuisoqatigiit katitigaanerannut malittarisassanik erseqqinnerusunik aalajangersaasinnaapput. <i>Imm. 5</i> Aalisarneq pillugu siunnersuisoqatigiit sulinerminnut suleriaaseq aalajangersassavaat. <i>Imm. 6.</i> Naalakkersuisut aalisarneq pillugu siunnersuisoqatigiit ataatsimiinneranni allattoqarfimmik isumaginnissapput, kiisalu taakku ataatsimiinnerinut atasunik aningaasartuutit akilertassallugit.	<i>Imm. 2.</i> Qulequttat pingaarutillit pillugit ingerlaavartumik Naalakkersuisut siunnersuisoqatigiinnut ilisimatitsisassapput, taannalu qinnuigisinnaavaat oqaaseqaateqassasoq tulluittut pillugit: 1) inuussutissarsiutigalugu aalisarnermik ingerlatsinissaq maleruagassiornissarlu pillugit pilersaarusiorneq maleruagassanillu suliaqarneq, 2) pisat amerlassusissaannik, pisassiissutininik, aalisarnermi atortunik atuineramik, umiarsuarnik tunitsivilinernik aalajangersaanerit kiisalu pisanik kaaviiartitsineq aamma 3) aalisarnerup illersorneqarsinnaasumik inuussutissarsiutitut ineriartortinnissaanik siuarsaasinnaasut suliniutit. <i>Imm. 3.</i> Siunnersuisoqatigiit namminneerlutik suliniutigalugu qulequttanik saqqummiussisinnaapput qulequttanillu oqaluuserinnissinnaallutik kiisalu tamanna pillugu oqaaseqaammik saqqummiussisinnaallutik. <i>Imm. 4.</i> Naalakkersuisut suliat kinguartinneqarsinnaanngitsut pillugit aalisarneq pillugu siunnersuisoqatigiinni ilaasortat tamakkerlugit allakkatigut tusarniaaffigisassavaat. <i>Imm.</i> Aalisarnermi soqutigisaqaqatigiit kattuffii attuumassutillit ilaasortanngortinneqarsinnaapput. Naalakkersuisut ilaasortaanermut piumasaqaatinik aamma siunnersuisoqatigiit katitigaanerannut malittarisassanik erseqqinnerusunik aalajangersaasinnaapput. Siunnersuisoqatigiinni ilaasortanngorniaaraanni, nipangiusimasussaataitanermut uppenarsaanissap piumasaqaataanissaa Naalakkersuisut tunngavissaatissinnaavaat.
--	---

	<i>Imm. 6.</i> Aalisarneq pillugu siunnersuisoqatigiit sulinerminnut suleriaaseq aalajangersassavaat. <i>Imm. 7.</i> Aalisarneq pillugu siunnersuisoqatigiinnut allattoqarfittut atuuffik Naalakkersuisut isumagissavaat.
	9. § 54-p kingorna ilanngunneqassaaq: “ § 54 a. Aalisarnerup ineriartorneranik nalilersuisartussamik sumulluunniit attuumassuteqanngitsunik aalisarnermut immikkut ilisimasalinnik siunnersuisoqatigiinnik Naalakkersuisut pilersitsissapput (“Aalisarnerup illersorneqarsinnaasumik ineriartortinneqarnissaanut siunnersuisoqatigiit”). Aalisarnermut tunngassutillit pissutsit pillugit siunnersuisoqatigiit Naalakkersuisunut siunnersuisassapput, matumani aalisarnermi aningaasarsiornermut tunngasut aamma aalisarnermik ineriartortitsinermi pissutsit ilanngullugit. <i>Imm. 2.</i> Aalisarnerup illersorneqarsinnaasumik ineriartortinnissaanut siunnersuisoqatigiinnut allattoqarfittut atuuffik Naalakkersuisut isumagissavaat. <i>Imm. 3.</i> Aalisarnerup illersorneqarsinnaasumik ineriartortinnissaanut siunnersuisoqatigiit suleriesissaat Naalakkersuisut aalajangersarsinnaavaat.” <i>Imm. 4.</i> Aalisarnerup illersorneqarsinnaasumik ineriartortinnissaanut siunnersuisoqatigiit pillugit maleruagassat sukumiinerusut Naalakkersuisut aalajangersarsinnaavaat, matumani suliassat, katitigaanerit, piffissaq atuuffiat il.il. ilanngullugit. Siunnersuisoqatigiinni ilaasortanngorniaraanni

	nipangiusimasussaatitaanermut uppernarsaanissaq piumasaqaataasoq Naalakkersuisut tunngavissaatissinnaavaat
	§ 2 Inatsisartut inatsisaat ulloq 1. januar 2027- mi atuutsilersinneqassaaq.